

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Peccatum mortale in confeßione aperiendum esse, ac de imposita
satisfactione adimplenda. Cap. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

suas, & candorem gratiae, ac sponse splendorem, qua-
 suvit. Ibi alij sancti, qui ante aduentum sanctitatis
 peccatores fuerunt, flendo & detestando peccata,
 suas animas emundarunt. Compunctio est plaga in-
 timo mentis inflata, quae illam, o res admirabilis!
 percutiendo sanat, & occidendo viuificat. De qua
 inquit Salomon: Liur vulneris absterget mala, &
 plaga in secretioribus ventris. Percutit sane, quia
 delicta commissa punit, & dolore atque pudore ca-
 stigmat, sed percutiendo sanat, quoniam peccatorum
 morbos eliminat. Corruptit illa peccatum, & vt
 ultra non appareat, omnino consumit, sed animae à
 morte peccati liberata, vitam gratiae, & diuinæ ami-
 citiae restituit. Per liuorem vulneris, inquit Grego-
 rius, disciplinam insinuat corporeæ percussio-
 nis. Plagæ verò in secretioribus ventris, sunt interna
 mentis vulnera, quae per compunctionem fiunt. Si-
 cut enim venter cibus repletus extenditur, ita mens
 prauis cogitationibus dilatata subleuatur. Abster-
 gunt igitur mala, & liuor vulneris, & plagæ in secre-
 toribus ventris, quia & disciplina exterior culpas di-
 luit, & extensam mentem compunctio penitentiae
 vltione transigit. Aufert quidem contritio pecca-
 tum, & omnia etiam, quae sequuntur peccatum, vel
 tollit omnino, vel pro mensura suae perfectionis ex-
 tenuat. Peccatum enim, remissa culpa, relinquit
 non exigua poenarum debita, quae homo, aut in hac
 vita, aut in futura est exolaturus. Vnde Dauid in
 gratiam admissus, filij ex adulterio nati immatura
 morte punitur, & ab hoc debito, lacrymarum affi-
 ditate mundatur. Relinquit etiam propensionem
 ad malum, difficultatem ad bonum, ex præterita vi-
 ta tristitiam, ex apprehensione offensæ in Deum ad-
 missæ timorem, & denique erubescētiam quandam,
 qua homo necdum audeat fiducialiter ad Deum om-
 nis boni authorem appropinquare. In cuius figu-
 ram Absalon ab exilio reuocatus, & ad gratiam patris
 restitutus, nec ad palatium regis, neque ad eius præ-
 sentiam admittitur. Vniuersa hæc, peccatorum con-
 tritione tolluntur, quae iuxta feruorem suum, aut du-
 rationem pro poena satisfaciunt, propensionem ad ma-
 lum minuit, boni difficultatem tollit, & ipso dolore,
 ac lacrymis mentem exhilarat, & tandem fontem
 misericordiae aperit, ex qua homo spem indulgentiae
 bibens, concipit ausum accedendi, & dona ac bene-
 ficia postulandi.

De proposito emendationis. §. 4.

VERAE contritionis, firmum propositum nun-
 quam grauius delinquendi, & vitam in poste-
 rum emendandi, est inseparabilis comes; nam, vt
 Bernardus ait, Si dixerit mihi Iesus, dimittuntur tibi
 peccata tua, nisi ego peccare desiero, quid prode-
 rit: & si pedes, quos laueram, inquinauero, quid la-
 uare proficiet? Sane, qui propositum emendatio-
 nis non conceperit, se ipsum minime contritione la-
 uabit; quia non potest odio habere peccatum, & de
 eo penitere, qui necdum proposito & voluntate ab
 illo se ipsum auertit. Et contritio conuersio est, qua
 peccator in domum eius, quem offenderat, patris re-
 uertitur, conuersio verò non solum petit malum de-
 testari, sed etiam bonum ac virtutem amplecti. Ste-
 vt autem contritio peccatum detestatur, ita propo-
 situm emendationis bonitatem amplectitur, vnde
 ex his duobus perfecta conuersio & consummata
 confurgit. Ac ideo Dominus ab his, quos in suam
 amicitiam est admissurus; non solum priorum deli-
 ctorum detestationem, sed etiam sequentis vitæ re-
 ctitudinem ac puritatem exposcit. Angelo enim
 Ephesiorum Ecclesiae scribens, ait: Age peniten-

A tiam, & prima opera fac. Penitentiam ad pristina
 peccata delenda, & prima opera ad vitam nouam
 instituendam, referenda sunt. Et apud Ezechielem:
 Cum recesserit impius ab impietate sua, feceritque
 iudicium, & iustitiam, viuet in eis. Ambrosius sane
 ait: Qui agit penitentiam, non solum diluere lac-
 crymis debet peccatum suum, sed etiam emendatio-
 ribus factis operire & tegere delicta superiora, vt
 non ei imputeretur peccatum. Ergo tegamus lapsus
 nostros posterioribus factis, mundemus fletibus, vt
 audiat nos Dominus Deus noster ingemiscentes, &
 cæc. Et quia nos non tantum necessaria proponi-
 mus, sed meliora & perfectiora à perfectionem si-
 timentibus postulamus, ipsi tale propositum non pec-
 candi concipiant, vt prius fortunas, honorem, salu-
 tem, vitam, imo & ipsam æternam gloriam (si esset
 possibile) amittere, quam peccare decernant. Hoc
 enim propositum tam verum, tam firmum, proprium
 amicorum est, qui non proprij commodi amissionem,
 sed Dei ac Domini offensam metuunt. Cui
 Dominus benignè respondet, & ipsum acceptum ha-
 bens, abundantissimam ad vitanda grauiora peccata
 gratiam imperit. Huius autem contritionis, quam
 descripsimus, & huius propositi excitatoria eadem
 erunt, quae supra pro timore filiali excitando protu-
 limus. Nam mens considerans immensam bonita-
 tem Dei, omni amore & obsequio dignissimam, &
 ingentia ac innumerabilia beneficia, quae recepit, sua
 peccata aduersus tantam bonitatem admissa, & illo-
 rum fontem, scilicet ingratitude, detestatur, &
 desiderio nouæ vitæ, ac proposito emendandi, & re-
 parandi quod perdidit, dono Dei iuuantis, & ad bo-
 num incitantis, inbuir.

*Peccatum mortale in confessione aperiendum
 esse: ac de imposita satisfactione
 adimplenda.*

CAPVT VII.

LET contritio vera, quam præloqui-
 ti sumus, peccatum lethale delect, id
 autem sine ordine ad sacramentalem
 confessionem, vt Concilium Tridenti-
 num decreuit expressè, non diluit. Qua-
 re esto quòd quis hanc perfectissimam contritionem
 habeat (quæ tamen illi certò & infallibiliter constare
 non potest) adstrictus est ex præcepto Dei, quod
 illis verbis apud Ioannem Apostolum: Quorum
 remiseritis peccata, remittuntur eis; continetur,
 omnia, & singula grauiora peccata sua legitimo sacer-
 dotei propalare. Facta ergo examinatione debita
 peccatorum, & contritione verissima, ac dolore acer-
 bissimo, non sine firmo proposito emendationis
 concepto; debet peccator coram sacerdote appare-
 re, & ceu leprosus quidam ad eum missus, ore Christi,
 qui dicit: Ite, ostendite vos sacerdotibus; ipsi om-
 nia grauiora peccata sua, ac suam lepram aperire. De
 qualitate verò sacerdotis, quem debet eligere, si ad
 id optionem habeat, nihil dicimus, nisi quòd se
 ipsum, corporis medicum inquitentem, imitetur. Si
 enim cum in orbo graui laborat, medicum peritissi-
 mum, ac expertissimum, si potest, accersit, cuius ope
 salutem amissam recuperet; ita grauisimo vulnere
 peccati laeuis, doctum & expertum, & sanctum
 confessarium adeat, zelum Dei, & salutis animarum
 habentem, cuius potestate & consilio animæ vulne-
 ribus medeatur. Circumspicè diligentius, inquit

*Ezech.
33. n. 19.*

*Ambros.
li. 2. de pe-
nit. c. 5.*

*Præm. 20.
nu. 30.*

*Greg. 13.
Moral. c.
13.*

*2. Reg.
12. n. 18.*

*2. Reg.
14. n. 24.*

Bernard.

*Aptc. 2.
nu. 5.*

*Triden.
sess. 14.
cap. 4.*

*Ioan. 20
nu. 23.*

*Luc. 17.
nu. 14.*

Origenes,

Origene.
homi. 2.
in Psal.
37.

Origenes, cui debeas confiteri peccatum tuum. Probi prius medicum, cui debeas curam languoris exponere: qui sciat infirmari cum infirmante, flere cum flente, qui condolendi & compatiendi non erit disciplinam: vita demum, si quid ille dixerit, qui se prius, & eruditum medicum ostenderit, & misericordem, si quid consilij dederit, facias, & sequaris.] Ex qua doctrina illorum religiosorum stulticia deprehenditur, qui cum post tepidam conuersationem, vitam in melius mutare constituunt, suos praelatos, & confessarios conuentui assignant, qui docti esse solent, & sufficientes, & alios graues, & spirituales patres fugiunt, & nescio cui, aut idiotae, aut minus bonae conscientiae sacerdoti, aut spiritu libertatis habenti, extorta à praelato licentia, se ipsos aperiunt. Profecto isti miseri sunt, & stulti; Miseri, qui ita spiritu erubescunt: obruuntur, ut amico infideli, & ipsos palpanti, & fortassis simili vitio sordenti, se credant, & se à medico sciente, & potente curare eorum agrotationes, auertant: Stulti verò, quoniam saepe illi se aperiunt, qui cum spiritualis non sit, nec studio humilitatis suam imbecillitatem callens, ipsos interius ridet, ac detestatur: & ab illo se subtrahunt, qui spiritu compassionis & charitatis edoctus nouit in propensionibus suis ad malum, licet nunquam ceciderit, quomodo debeat lapsos sine vilo, contemptu eorum erigere, & more benigni patris filios ad salutem currentes adiuuare. Considerat iste memorabilem illam Pauli sententiam, Fratres, & si praecipuus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, huiusmodi instruite, in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu teneris:] qua sententia percussus, non iudicat fratrem lapsum, non damnat, non despicit, sed ne & ipse (Deo permittente) teneretur, & in enormis forsan peccatum labatur, cum magna misericordia & pietate recipit, quem pro remedio animae suae ad pedes suos procumbentem aduertit. Stultum est ergo in te tanti momenti adiutorem humana sapientem, & in rebus spiritualibus minimè versatum quaerere, & à viro docto & sancto ob timorem vanum declinare. Qui quo sanctior & purior est, eo minus peccatores horret, minus casus & miseriae proximorum admittit, quia suam imbecillitatem perspetam habet, qua, si à Deo relinqueretur, in grauiora ipse peccata decideret. Crede mihi, lector, & expertus loquor, & post viginti annos, quibus animas virorum spiritualium instrui, nullum vidi bene conuersum, & à grauibus peccatis ruborem ingentibus auocatum, qui aut praelatos, aut viros doctos & spirituales fugiat, & idiotis, & se zelo religionis carentibus, & amatoribus libertatis, aperiat. Eum itaque confessarium elige, si vis ad Dominum in veritate conuerti, qui te non palpet, sed curet; non decipiat, sed doceat; non in occasione manenti pacem ex ore Domini adhuc irati & indignabundi promittat. Huic te audacter ostende, ut Gregorij Niseni verba te doceant, & quae sunt recondita animi arcana, tanquam occulta vulnera medico retegat: ipse, & honoris, & valetudinis tuae rationem habebit. Nam filiorum dedecore magis mouentur parentes, quam filij.]

De Confessione generali. §. I.

Sed praetermittimus ista: illud autem non relinquamus, confessionem initio conuersionis paratam generalem omnium vitae peccatorum esse solem. Nam & id Bonauentura seculum deferentibus, & nouam in religione vitam inchoantibus, sic faciendum esse praecipit: Post religionis ingressum,

A ait, continue debent confessioni faciendae vacare, & de omnibus, quae in saeculo à pueritia commiserunt, ad memoriam quantum poterunt studiosa sollicitudine reuocatis, generaliter confiteri.] Ista generalis confessio aliquando necessaria est, & tunc nullo modo praetermittenda; aliquando vtilis tantum, & tunc potest praetermitti. Necessaria quidem est in omnibus illis euentibus, in quibus conitit praeteritas vitae confessiones inuaidas fuisse: non quia Saluator noster praecipit aliquod de faciendae confessione generali post factas statis temporibus particulares tulerit, sed quia cum ista nullius valoris fuerint, instat praecipitum confitendi omnia peccata vitae: aut illius temporis, quo confessionis sacramentum fidei susceptum est, quia nunquam fuerunt rite confessa. Quare, qui per totam vitam, aut per aliquam eius partem confessus est sacerdoti non habenti ab soluendi potestatem; aut sine vilo procul dolore, aut sine vilo praui examine, aut sine emendationis proposito, aut sine debita integritate, ut cum quis praereuerentia, vel praerogatione ostentantia, grauiora peccata siluit, adstrictus praecipitum est confessionis generalis faciendae, aut totius vitae, aut illius temporis, quo similes in confessione defectus admisit. At extra hos euentus non est cuiquam necessarium generaliter confiteri, est tamen admodum vtile in conuersionis initio, etiam si per totam vitam rite poenitentiae sacramentum obierit. Primo quidem, ut peccator, quasi subductis rationibus, chirographum debitorum rescindat. Dauid enim ait: Lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.] Quod autem ille singulis noctibus peragebat, homo ad minus semel in vita faciat, & vno generali balneo omnes suas maculas diluat. Deinde, ut omnibus vitae peccatis, simul & quasi vno intuitu conspiciat, maiorem ex eis dolorem efficaciusque odium concipiat. Nam & tob audiens singulos seruos, qui singulas adueritates annuntiabant, dissimulauit quidem, & siluit, ac veniente vltimo famulo, qui filiorum mortem patefecit; Tunc, visis tantis calamitatibus, dolore concussus, Surrexit, & scidit vestimenta sua, & tonso capite corruit in terram, & adorauit.] Ita homo, qui in singulis peccatorum confessionibus, quasi æneus apparebat, nec timorem aut dolorem sentiebat, tot simul flagitiis, tot fœditatibus, tot iniquitatibus consideratis, solet magno timore concuti, ingenti dolore percelli, & ad verissimam contritionem excitari. Praeterea ut homo ista generali confessione omnes defectus aliarum confessionum particularium suppleat, & maiori luce, pudore, ac dolore, & diligentiori discussione, vna hac, si potuerit, meritum omnium aliarum excellat. Ecclesia namque vnam solennitatem omnium Sanctorum instituit, in qua cunctarum solennitatum totius anni defectus suppleremus: & filius Ecclesiae piam matrem imitatur, dum vno insigni actu defectus aliorum diluere, & merita perditata restaurare conatur. Ad hæc, ut peccator perfectissimo quodam humilitatis actu, vitam nouam incipiat, & secundum altitudinem puritatis, quam molitur, fundamenta humilitatis sternat. Et quemadmodum Dominus à baptismo Ioannis, & ab stupendo humilitatis actu perfectionis praedicationem incepit; sic homo ab insigni quadam deiectione sui, vitam sanctam ac perfectam ordiatur. Tandem: ut hæc confessio calcet sit, atque stimulus, quo homo se urgeat, & ad nouam vitam arripiendam exlucet. Qui enim simul tot mala in Deum commissa considerat, solet maiori conatu rationem satisfaciendi quaerere, & in desiderio vitae perfectioris accendi.

Bonau.
in spe. u.
lo. part.
1. cap. 2.

Vide Na.
uar. de
poenit.
dist. 5. c.
fr. ar. à
nu. 31.

Psal. 6.
nu. 7.

Job. 1. 20.

Galat. 6.
1.

Nisse. or.
atione ad
nos qui
altos in
dicant.

De Confessione speciali, & qualitatibus bonae confessionis. §. II.

OB has ergo causas confessionem omnium peccatorum generalem in initio conuersionis, atque in eodem religionis ingressu, multae ex familiis religiosae complexae sunt. Nostra verò Societas non sine magna moderatione suscepit, ut scilicet, qui in seculo semel generaliter confessus fuerit, ad generalem confessionem initio faciendam non teneatur. Sed siue ista confessio praestita in ipso conuersionis exordio, generalis fuerit totius vitae, aut partis eius; siue particularis, eorum peccatorum, quae ab vltima confessione conscientiam peccatoris onerauerint, his circumstantiis ornetur necesse est, ut inueniatur fructuosa & salutaris, quas Bernardus, Laurentius Iustinianus, Albertus, & omnes in vniuersum Theologi, magna confessione deposcunt. Confessio namque debet esse intentione pura, ut propter Dei amorem, & peccati detestationem fiat: humilitate submissa, qua homo se magnum & ingratum peccatorem agnoscat: pudore suffusa, ut cum horrore turpitudinis peccati eius speciem & circumstantias exponat: compunctione decora, quae peccatorum odio ac dolore procedat. Sit vera, quae nec exaggerando, nec minuendo peccatum, vllam falsitatem contineat, sit nuda, quae omnia aut commissa, nullis ambagibus ceteris sit integra, quae nullum peccatum abscondat: sit discreta, quae non tantum externa peccata, sed etiam immunda desideria & impuras cogitationes effundat. Tandem sit fortis, quae dicenda veritate nulla inepta verecundia superetur: & fidelis, quae quantum homini possibile fuerit, iuxta id quod Deus de peccatis cognoscit, ipsa sua confiteatur. Talem confessionem à peccatore exigit Dominus in illis verbis Ieremiae: Effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini. Nam ille apud Dominum sicut aquam peccata sui cordis effudit, qui coram sacerdote, locum Dei gerente, ea integre, pure, & nudè, ac simpliciter manifestat. Cui confessioni remissio peccatorum promissa est, secundum illud Dauidis: Dixi, confitebor iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Quod in persona hominis peccatoris dictum ipse Dauid in peccatum lapsus expertus est. Nam simul atque peccatum suum coram Natham propheta veraciter est confessus, in quo figuram egit confitentis apud sacerdotem peccatoris, sententiam suae absolutionis audiuit, illis verbis: Dominus quoque transtulit peccatum tuum, non morieris.]

Multa autem sunt, quae hanc peccatorum confessionem facilem ac suauem reddunt. Primum quidem, quod Dominus ipse illam in noua lege, in lege scilicet gratiae & miserationis praecipit, cuius iugum suauis est, & onus leue; cuius praecipua graua non sunt. Secundò, quod non Angelo, sed homini fit, & qui dicit hominem, abyssum dicit infirmitatis, qui aut in similia, vel peiora peccata cecidit, aut Deo tantillum se absentante, potuit cecidisse, & maioribus miseriis se ipsum foedasse. Tertio, quod iste homo cui peccata pandimus, locum Dei tenet, eius potestatem agit, & personam refert, atque adeo diuinitus viscera benignitatis induit, & sine vllò contemptu, imò cum magna miseratione casus peccatoris confitentis excipit. Deinde, quod sub tam inuolabili secreti sigillo peccata conscientiam exonerantis aufcultat, ut debeat omnes mundi criticus pati, & ipsam mortem oppetere, quam vel minimum peccatum confessione exceptum aperire. Item: Quod Domino ita faciente, (& id non semel in nobis animaduertimus)

A ipse sacerdos breui tempore peccatorum auditorum obliuiscitur, aut saltem eorum, ratione quadam nobis inexplicabili, recordatur, quae non ea, ut ignominiosa ipsi peccatori, considerat. Rursus: quod nullo modo potest, si forte voluisti praelato confiteri, notitia per confessionem habita ad externam gubernationem uti, aut te à loco vel munere dimouere, sed ac si nihil omnino audiuisset, debet in omnibus, sicut antea, procedere. Ac tandem confessionem facilem efficiunt utilitates maximae, ex illa depromptae: nam ipsa culpas lauat, poenas extenuat, gratiam ad cauenda in posterum peccata subministrat. Sed ex his utilitatibus vnum aut alterum ex partibus audiamus. Ricardus Victorinus ait: Omnia in confessione lauantur, conscientia mundatur, amaritudo tollitur, mare fugatur, tranquillitas reddit, spes reuiuiscit, animus hilarescit. Siquidem beati, qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Et Laurentius Iustinianus vberius: Confessio veniam impetrat, gratiam promouetur, humilitatem nutrit, coelum aperit, iram Dei coercet, pacem reddit, & offensam maiestatem citò propitiat, dummodo debito modo fiat. Ac Bernardus suauis: Bonum animae ornamentum confessio, quae & peccatorem purgat, & iustum reddit purgatorem. Si peccata sunt, in confessione lauantur: Si bona opera, confessione commendantur. Cum mala tua confiteris, sacrificium Deo spiritus contritulus: cum beneficia, immolas Deo sacrificium laudis. Absque confessione iustus iudicatur ingratus, & peccator mortuus reputatur. Confessio igitur est peccatoris vita, iusti gloria. Video Dauid dicentem: Peccavi; & audientem: [Transtulit Dominus peccatum tuum.] Confidero Mariam, si non verbis, tamen operibus, publicè sua crimina confitentem, & Dominum pro ea respondentem: Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Respicio principem Apostolorum negantem timide, amarissime flentem, Christum illum respicientem. Felicem latronem intueor se accusantem, Christum excusantem, & Dominum promittentem: Hodie mecum eris in paradiso. O quam sublimis ista confessio, per quam de patibulo ad regnum, de terra ad caelum, de cruciatu damnatus ac crucifixus ad praedilectum ascendit. Quis tantis utilitatibus non se ipsum vincat, & non animosè ad se accusandum apud sacerdotem, accedat? Quis hac occultissima reuelatione peccati, qua vni tantum sacerdoti dicitur, sua flagitia ab oculis vniuersi non operiat? Nam in extremo iudicio peccata hinc ab oculis sacerdotis abscondita, cum ignominia oculis omnium Angelorum, & hominum aperientur, & quia nunquam fuerunt poenitentia purgata, in aeternum punientur.

De satisfactione. §. III.

Confessionem altera pars sacramenti poenitentiae, nimirum satisfactio imposita à sacerdote pro peccatis perpetratis, subsequitur. Quam peccator verè conuersus libenter acceptet, & se animosum ad eam opere complendam ostendat. Sic enim sacerdos, qui confessionem excepit, iuxta magnitudinem & numerum peccatorum, & iuxta necessitatem poenitentis, condignam satisfactionem imponet. Talem itaque satisfactionem iste imponat, & ille grato & forti animo subeat, qualem peccatorum qualitas, & necessitas poenitentis requirit. Nam pro multis ac grauissimis peccatis leuem satisfactionem indicare ridiculum est: & homini efficacibus remediis ad se in iustitia conferendum indigenti, ea non ferri praescribere, stultum est. Meritoque Dominus sacerdotes apud Ezechielem huius stultitiae & negli-

Ricard. tract. de excommunicatione mali. cap. 3.
Matth. 5. m. 5.
Instr. de disciplina monast. Bern. ser. de gradibus confessionis.

Psal. 50. m. 19.
Psal. 49. m. 14.
2. Reg. 12. n. 13.
Luca. 7. m. 47.

Luca. 22. m. 61.
Luca. 23. m. 43.

Thren. 2. 19.

Psal. 31. m. 5.

2. Reg. 12. 13.

Matt. 11. m. 30.

Ezech. 34.4

gentia reprehendit, dicens: Quod infirmum fuit non consolidastis, & quod ægrotum, non sanastis, quod contractum est, non alligastis, & quod abiectum est, non reduxistis, & quod perierat, non quaesistis. Sic itaque satisfactio peccatis, quæ quis confessus est, apta; vt quemadmodum medici non quæcunque medicamenta indifferenter cuique morbo adhibent, sed qualitati morbi proportionata; ita sacerdos, qui medicus est animarum, diuersis peccatis diuersa etiam remedia spiritualia præscribat. Ita scilicet, vt quemadmodum dicit Albertus, scientia & vita magnus, ad satisfaciendum pro superbia, opera humilitatis; pro auaritia, elemosinarum largitionem; pro impudicitia, carnis castigationem, per cilicia & flagella; pro gula, ieiunium; pro loquacitate, silentium, & orationem; pro inuidia, charitatis opera, & iniuriæ remissionem; pro rapina, opera liberalitatis indicat. Audi Ambrosium ad quod satisfactio- nis genus virginem lapsum adhortetur: Lugubris, inquit, tibi accipienda est vestis, & mens, ac membra singula digna castigatione puniendi. Amputentur crines, qui per vanam gloriam occasionem luxuriæ præstiterunt. Desuuant oculi lacrymas, qui masculum simpliciter non aspexerunt. Palescat facies, quæ quondam virum impudicè. Denique totum corpus incuria maceretur, cinere aspersum, & operum cilicio perhorrescat, quia malè sibi de pulchritudine placuit. Cor verò sit liquefens sicut cera, ieiuniis inquietans se ipsum, & cogitationibus ventilans, quare sit ab inimico subuersum. Sensus etiam crucietur, quia in membra corporis cum haberet dominationem, malo cessit imperio. Hæc Ambrosius, quæ peccato carnis diluendo satis congrua videntur, & sic remedia inuestiganda sunt cuique delicto conformia, quæ pro illo aptam castigationem infligant.

Sit etiam satisfactio grauitati delictorum ad prudentis arbitrium commensurata, quæ scilicet peccati iam remissi pœna temporali, (nam æterna pœna per contritionem, ac sacramentum pœnitentiæ, in temporalem commutata est, nisi doloris magnitudo penitus illam euacuet) aliquo modo acerbitatem exæquet. Licet enim, si res æqua lance libremus, vnum ignis purgatorij diem plurimi fortè dies acerbitæ pœnitentiæ hic factæ non suppleant, tamen, quia nos pœnas pro peccatis sponte subimus, & charitatis feruore impellente præstamus, quod per se minus doloris & laboris habet, ratione charitatis, & spontaneæ oblationis, multo magis, quam ipsum est, pœnarum in alia vita debitarum extenuat. Impleat ergo quisque ex præscripto à sacerdote ad castigationem carnis suæ, quod legimus in Apocalypsi conscriptum: Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum. Signum quippe est mentis tepidæ, & parum peccata detestantis, si velit, paruula ac facili satisfactio grauiora peccata punire, & statim ac si nihil mali fecisset, impudicum corpus molli indulgentia tractare. Magnum est, ait Basilus, & graue peccatum; multa opus habes confessione, lacrymis amarulentis, peracri contentione vigiliarum, indiuiso ac continenti ieiunio. Leuis est, nec intoleranda offensio: Huic quoque exæquetur pœnitentia. Est ac si diceret: Tu debiti magnitudinem attente considera, & iuxta illam quod debes, afflictionibus & pœnis exolue. Nam si in temporalibus reipublicæ commutationibus æqualitas dati & accepti necessaria est; multo magis in delictorum punitione aliqua pœna & culpa commensuratio requiritur; tum vt diuine iustitiæ satisfaciatur, tum vt condignus pœnae dolor peccandi

Albertus in lib. de virtut. c. 41.

Ambros. li. ad virginem lapsum. c. 8.

Psal. 21. n. 1.

Apocal. 18.7.

Basil. li. 3. in illud: Attende tibi.

A desiderium tollat, & timor vltionis delinquendi voluntatem excludat.

Atque hæc est postrema satisfactionis qualitas, vt nimirum & præterita peccata seruata non nulla portione puniat, si pœnitens ad eam subeundam vires habuerit, & à futuris peccatis, sicut medicamentum salubre præseruet. Sacerdos enim, qui & medicus, & iudex est, quæ iudex, errata pœnitentis debita castigatione mulcet, quantum benigna prudentia dictauerit: quæ medicus verò, contritione, & confessionis sacramento curatum satisfactioe à peccato retrahat, & quantum potuerit, iterum labi non sinat. Dicatque illi non solum ore, sed multo magis remediorum adhibitione, quod Dominus cuidam agrotò iam ipsius benignitate curato dixit: Ecce sanus factus es, iam noli peccare. Ita autem de satisfactionis qualitate dicta sunt, non vt animarum ministros moneamus, quos alio loco opportunius instruemus, sed vt pœnitentem perfectionis cupidum excitemus ad congruam satisfactionem acceptandam, vel si opus fuerit vltro ab spirituali patre poscendam. Eam namque postulare indicium est cognitionis peccati, humilitatis, & magni doloris; qui non tantum pœna à sacerdote irrogatæ se subicit, sed dum eam postulat, etiam propriis manibus malitiam percutit, & peccatum auertit. Libentius etiam & feruentius quisque exequitur, quod prius quam sibi imponeretur, voluntate & desiderijs amplectebatur.

Ioan. 5. n. 14.

C De fugiendis occasionebus peccatorum, & de faciendis dignis fructibus pœnitentiæ.

CAPVT VIII.

VI ea ratione, quam exposuimus, peccata sua fuerit detestatus, & coram sacerdote ad id potestatem habente confessus, onerique satisfaciendi animo libenti subiectus, piè sibi metipsum per suadere poterit, se iterum cum Domino amicitiam inuisse, & eius gratiam comparasse. Hoc enim vnum signum est ex duodecim, quæ supra retulimus, vitæ spiritualis, & diuinæ gratiæ susceptæ. Isti autem ita conuerso dicit Ecclesiasticus: Fili peccasti? non adicias iterum: sed & de pristinis deprecare, vt tibi dimittantur. Quod, vt quis iuuante Domino assequatur, nonnulla diligenter custodiat, quæ in hoc capite breuiter proponemus, quia ad alia, viris spiritualibus, à nexibus mundi liberatis, magis propria festinamus.

Primò ergo, qui se vult à præteritis peccatis illibatum custodire, occasionebus peccatorum fugiat, & amicitias ac familiaritates eorum qui ipsum ad peccata impulerunt, animo constanti rescindat. Qui enim amat periculum, in illo peribit. Quis autem non videat, occasionebus peccati, cadendi esse periculum, in quod certè homo temere se coniciens, quam tanto labore quæsierat, vitam spiritualem amittere. Cui optimè congruit, quod sequitur: Cor ingrediens duas vias, non habebit successus, & prauus corde in illis scandalizabitur. Nam re vera duas ingreditur vias, iustitiæ, & peccati; cæli, & gehennæ, qui nunc confessionem peccatorum sectatur, quæ via iustitiæ est; nunc verò ad occasionebus, quæ via est peccati, reuertitur. Huiusmodi non habebit felicem euentum, quia nemo potest duobus dominis seruire, nec Dagon, & arcam Dei, id est, peccandi, & bene viuendi seminaria in eodem altari mentis collocare. Pro-

Tom. 1. li. 2. cap. 2. c. 4. Eccles. 21. 1.

Eccles. 3. 27.

Eccles. 3. 18.

Matth. 6. num. 24. 1. reg. 5. n. 2.